

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.563/2019/8.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé Dr. Faiszt Judit a tanács elnöke
Nyíróné dr. Kiss Ildikó előadó bíró

. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes neve (**felperes címe**)

Az alperesek: alperes neve (**alperes címe**) I. rendű alperes,
II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperes

Az alperesek képviselője:

. Tímár Anikó ügyész (**fél címe**) I. rendű alperes,

. Juhászné dr. Grunda Erzsébet jogtanácsos (**fél címe 2**) II. rendű alperes

A per tárgya: Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Törvényszék 22.P.22.432/2017/22.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.173/2018/4-II.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperessel szemben a II. rendű alperes Gazdaságvédelmi Főosztályának II. Osztályán különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt indult büntetőeljárás. Az I. rendű alperes vádiratában a felperest két rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés ac) pontjára figyelemmel a (7) bekezdés b) pontja szerint minősülő különösen nagy kárt okozó, bűnszövetségben és üzletszerűen elkövetett csalás büntetével, két rendbeli, a Btk. 276. §-ba ütköző magánokirat - hamisítás vétségével és öt rendbeli, a Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző közokirat - hamisítás büntetével vádolta.
- [2] A Fővárosi Törvényszék a 2011. június 5. napján hozott elsőfokú ítéletével a felperest a vele szemben emelt vád alól felmentette, a Fővárosi Ítéltábla a 2016. június 17. napján hozott végzésével az elsőfokú ítélet felperesre vonatkozó rendelkezéseit helybenhagyta.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított keresetében azt kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 14.000.000 forint nem vagyoni, 97.568.534 forint vagyoni kár és késedelmi kamatai megfizetésére. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-ra, 349. §-ra és a 344. § (1) bekezdésére alapította.
- [4] Az alperesek jogszabálysértően jártak el vele szemben, mert alaptalan bizonyítékok alapján folytatták ellene a büntetőeljárást. Panaszait és indítványait elutasították, nem tették lehetővé a mentő körülmények feltárását, az I. rendű alperes nem tett eleget a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 28. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének. Az eljárás miatt 2009. évben felfüggesztették az ügyvédi tevékenységét, a biztosítási intézkedések következtében lefoglalták a vagyonát.
- [5] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték; a követelés elévülésére hivatkoztak és vitatták magatartásuk jogellenességét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] A felperes vagyoni kárának elévülése 2009. és 2010. évben megkezdődött, az elévülés legkésőbb 2015. február 5. napján bekövetkezett. A felperes alaptalanul hivatkozott az elévülés nyugvására is, mert semmi nem akadályozta vagyoni kárigényének érvényesítésében.
- [8] A felperes a 2008. évben történt gyanúsítást is jogellenesnek tartotta, a nyomozást pedig 2010. évben zárták le. A nem vagyoni kárigény elévülése legkésőbb 2010. évben megkezdődött és 2015. évben befejeződött. Az I. rendű alperest az elévülés bekövetkezése után, 2017. május 12. napján szólította fel írásban a teljesítésre.
- [9] A követelés az elévülés nyugvása esetén is elévült volna, mert a keresetlevél csak a másodfokú határozat meghozatalától számított egy éves határidő lejárta után, 2017. június 19. napján érkezett a bíróságra. A határidő anyagi jogi jellegű, ezért a követelést az elévülési időn belül érvényesíteni kell, nem elegendő a keresetlevél postára adása.
- [10] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta. Nem sértett eljárási szabályt, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte. A tényállást kisebb módosítástól és kiegészítéstől eltekintve teljeskörűen állapította meg, az abból levont jogi következtetése megalapozott volt. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével és annak indokaival is egyetértett.
- [11] A felperes megalapozatlanul sérelmezte az elsőfokú bíróság 9-I. sorszámú végzésében meghatározott tizenöt napos határidő alperesek általi elmulasztása miatti jogkövetkezmények alkalmazásának mellőzését. A II. rendű alperes a 9. és 9-I. sorszámú végzést 2018. január 29. napján vette át. A 9-I. sorszámú végzésben az elsőfokú bíróság valóban arra hívta fel az alpereseket, hogy a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül nyilatkozzanak a keresetre és adják elő a védekezésük alapjául szolgáló tényeket. A 9. sorszámú végzésben ugyanakkor az a tájékoztatás szerepelt, hogy "az alperesnek a keresetre 15 nap alatt/legkésőbb a tárgyaláson nyilatkoznia kell." Ebből következően az alpereseknek két határidő is rendelkezésükre állt az ellenkérelem előterjesztésére. A II. rendű alperes ellenkérelme 2018. február 22. napján, a 2018. március 8. napján tartott első tárgyalás előtt érkezett az elsőfokú bíróságra, tehát a 9. sorszámú végzésben megszabott határidőre is figyelemmel nem késett el. Az elsőfokú bíróság ezért nem követett el eljárási szabálysértést, amikor a II. rendű alperes ellenkérelmét figyelembe vette.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben tartalma szerint a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként az Alaptörvény XXVIII. cikkét, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) bevezető rendelkezéseit, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (1) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 149. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikke és a Ptk. bevezető rendelkezései meghatározzák a bíróságok jogalkalmazói tevékenységével összefüggő elvárásokat, továbbá a mellérendeltség és egyenjogúság elvére is tekintettel az alapvető vagyoni és személyi viszonyokat; kiemelve a bíróság előtti jogegyenlőséget. Ez az első- és másodfokú eljárásban sajátos értelmezést nyert, mert a felperessel szemben alkalmazták a mulasztás jogkövetkezményeit, a II. rendű alperessel szemben pedig nem.
- [14] A bíróság feladata a jogviták ésszerű időn belüli befejezése, amelyből egyenesen következik: úgy köteles a vitás kérdéseket vizsgálni, hogy az elősegítse a per mielőbbi lezárását. Az eljáró bíróságok ezt az elvet nem vették figyelembe. Nem az elévülést kellett volna vizsgálniuk, hanem alkalmazni kellett volna a Pp. 149. § (1) és (2) bekezdésében írt kógens szabályokat: az egyetemlegesen kötelezett II. rendű alperes olyan kötelezően előírt határidőt mulasztott, amit többé joghatályosan nem teljesíthetett, illetve a határidő utáni tényleges teljesítés miatt hatálytalan volt. A II. rendű alperes a törvényes határidőn belül nem terjesztett elő érdemi ellenkérelmet, ezért az elkésett beadványát az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítania és az ügy tényleges tárgyalása előtt vele szemben a keresetével azonos tartalmú marasztaló ítéletet kellett volna hoznia.
- [15] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] Az érdemi elbírálás előtt a Kúria az alábbiakra mutat rá: a felperes felülvizsgálati kérelmében megsértett eljárási jogszabályként minden esetben a „Pp.”-t jelölte meg. A felülvizsgálati kérelem azonban az egyes megsértett jogszabályhelyek és azok idézett tartalma alapján ellentmondásos abból a szempontból, hogy a felperes a régi Pp. vagy a Pp. szabályainak megsértését állította.
- [17] A 2. § (1) bekezdés esetén egyértelmű, hogy a felperes a régi Pp. 2. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozott, mert ez a jogszabály rendelkezik ebben a §-ban a jogviták ésszerű időn belüli befejezésének kötelezettségéről.
- [18] A felperes megsértett jogszabályhelyként jelölte meg a 149. § (1) és (2) bekezdést is. A régi Pp. 149. § (1) bekezdés szerint a bíróság, ha az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja, elrendelheti, hogy a perben érvényesített egyes követelések vagy megosztható követelések egyes részei, valamint általában a perben eldönthető egyes vitás kérdések elkülönítve kerüljenek tárgyalásra. A (2) bekezdés alapján a bíróság együttes tárgyalás és eldöntés végett elrendelheti az előtte folyamatban lévő olyan perek egyesítését, amelyeknek tárgya egymással összefügg.
- [19] A Pp. 149. § (1) bekezdés tartalma szerint pedig a fél az elmulasztott perbeli cselekményt többé hatályosan nem teljesítheti, az elkésetten teljesített perbeli cselekmény hatálytalan; míg a (2) bekezdés értelmében a mulasztás következményei előzetes figyelmeztetés nélkül, maguktól állnak be.
- [20] Az állított jogszabálysértés szöveges leírásából az következik, hogy a felperes nem a régi Pp, hanem a Pp. szabályainak megsértését állította. Azt az értelmezést, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelemben nem csak a régi Pp., hanem a Pp. rendelkezéseit is alkalmazta, alátámasztja a 75. § (2) bekezdés megjelölése is. Nem a régi Pp; hanem a Pp. 75. § (2) bekezdése tartalmazza ugyanis azt, hogy a jogi szakvizsgálóval rendelkező személy saját ügyében kötelező jogi képviselőt esetén is eljárhat.

- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül. Kizárólag azt vizsgálta: az ügy érdemi elbírálására is kiható súlyos eljárási szabálysértésként a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi-e az, hogy az elsőfokú bíróság nem utasította el a II. rendű alperes 15 napon túl, de az első tárgyalás előtt előterjesztett érdemi ellenkérelmét.
- [22] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [23] A felülvizsgálati eljárás tárgya a régi Pp. 270. § (2) bekezdés alapján a jogerős határozatnak a felülvizsgálati kérelem keretei között történő felülbírlata. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 4. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem - mint az eljárást megindító és annak kereteit meghatározó rendkívüli jogorvoslati eszköz - jogi jelentősége egyebek között abban jelölhető meg, hogy a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt ok vagy okok keretei között bírálhatja felül. Ennek következtében eljárásában csak azon jogszabálysértés, vagy jogszabálysértések fennállását vizsgálhatja, amelyeket a fél felülvizsgálati kérelmében megjelölt.
- [24] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése a felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeit akként határozza meg, hogy annak tartalmaznia kell: a támadott határozat megjelölését, a Kúria döntésére irányuló határozott kérelmet, a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölését, továbbá a jogorvoslati kérelem indokolásának ismertetését.
- [25] A PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása. Az előbbivel szemben az a követelmény érvényesül, hogy a fél a felülvizsgálati kérelemben pontosan jelölje meg a jogforrást és azon belül azt a konkrét jogszabályhelyet, amelynek megsértésére hivatkozik. A jogszabálysértés tartalmi körülírása keretében pedig a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek szöveges formában is meg kell fogalmaznia a jogerős ítélet általa sérelmezett és a rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát, amellyel kapcsolatosan részletesen ki kell fejtenie jogi álláspontját.
- [26] A felperes által hivatkozott Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. A régi Pp. 2. § (1) bekezdése az igazságszolgáltatás alapelveiként rögzíti a jogvitáknak az Alaptörvényben megfogalmazott pártatlan eldöntését, a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogának érvényesítését. Az alapelvek általános előírások; sérelmük csak konkrét eljárási szabálysértések megvalósulása esetén állapítható meg. A régi Pp. 2. § (1) bekezdés megsértése felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható. (BH 2019.16.)
- [27] A felülvizsgálati kérelem alapjául szolgáló jogszabálysértés csak konkrétan megjelölt eljárási és anyagi jogi jogszabálysértés lehet, amelyet nem pótol az alapelvek megsértésére hivatkozás. Ilyen konkrét jogszabálysértésként a felperes a Pp. 149. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg, ezért a Kúria kizárólag ezt vizsgálta.
- [28] A felperes megsértett alapelvi rendelkezésként megjelölte még a Ptk. bevezető rendelkezéseit is. A Kúria ezek megsértését - a korábban kifejtettekén túl - azért sem vizsgálhatta, mert az eljárás bíróságok adott ügyben a Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54. § alapján nem a Ptk., hanem a régi Ptk. szabályait alkalmazták.
- [29] A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján jogszabálysértés nélkül állapította meg: az elsőfokú bíróság a II. rendű alperest a 9-I. sorszámú végzéssel és a 9. sorszámú idéző végzés nyomtatvánnyal együtt hívta fel az érdemi ellenkérelem előterjesztésére. Ennek határidejét a 9-I. sorszámú végzésben 15 napban határozta meg; a 9. sorszámú végzésben pedig úgy, hogy az ellenkérelmet 15 napon belül vagy legkésőbb a tárgyaláson kell előterjesztenie. Azzal, hogy a II.

rendű alperes az ellenkérelmet ugyan 15 napon túl, de még a tárgyalás előtt előterjesztette, a felhívásnak eleget tett; fel sem merülhet a mulasztása.

- [30] A régi Pp. nem tartalmaz olyan előírást, amely szerint a bíróság az érdemi ellenkérelem előterjesztésére biztosított határidő elmulasztása, az ellenkérelem késedelmes előterjesztése esetén köteles a kereseti kérelemnek megfelelő tartalmú ítéletben marasztalni az alperest. - Nem tartalmaz olyan kötelező szabályt sem, hogy a fél elkéssetten teljesített perbeli cselekménye hatálytalan.
- [31] Azt a felperesi hivatkozást, hogy a fél az elmulasztott perbeli cselekményt többé hatályosan nem teljesítheti és az elkéssetten teljesített perbeli cselekménye hatálytalan, a Pp. 149. § (1) bekezdése tartalmazza. Az ügy azonban 2017. június 19. napján indult, ezért a bíróságok az eljárásra a régi Pp. szabályait alkalmazták. A Pp. ugyan a 629. § (1) bekezdése alapján 2018. január 1. napján hatályba lépett, de a 630. § (1) bekezdés szerint rendelkezéseit csak a 2018. január 1-jén és az azt követően indult ügyekben kell alkalmazni. A Pp. szabályainak alkalmazása hiányában megsértésük fel sem merülhetett, ezért a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Pp. 149. § (1) és (2) bekezdés rendelkezéseit nem sértheti.
- [32] A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sértette a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási és anyagi jogszabályokat, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el.
- [34] A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés szerinti 3.500.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.
- [35] Az alpereseknek a felülvizsgálati eljárásban megtérítést igénylő költsége nem merült fel, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 79. § (1) bekezdése alapján a Kúriának ebben a kérdésben nem kellett határoznia.

Budapest, 2020. március 24.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró